

10. Гай-Нижник П. УНР та ЗУНР: становлення органів влади і національне державотворення (1917–1920 рр.) / П. Гай-Нижник. – К. : ЩЕК, 2010. – С. 205.
11. Чайковський А. Чорні рядки / Андрій Чайковський // Спогади. Листи. Дослідження : у 3 т. / Андрій Чайковський ; [упорядкув. Б. З. Якимовича та ін.]. – Львів, 2002. – Т. 1 – С. 211.
12. Там само. – С. 210–211.
13. Там само. – С. 213.
14. Там само. – С. 215, 224.
15. Седляр О. Андрій Чайковський – повітовий комісар ЗУНР у Самборі / О. Седляр // Науковий вісник українського історичного клубу. Т. ІХ. – М., 2004. – С. 197.
16. Гай-Нижник П. УНР та ЗУНР: становлення органів влади і національне державотворення (1917–1920 рр.) / П. Гай-Нижник. – К. : ЩЕК, 2010. – С. 206.
17. Чайковський А. Чорні рядки / Андрій Чайковський // Спогади. Листи. Дослідження : у 3 т. / Андрій Чайковський ; [упорядкув. Б. З. Якимовича та ін.]. – Львів, 2002. – Т. 1. – С. 214.
18. Там само. – С. 238–239, 251–252, 225.
19. Там само. – С. 217–218.
20. Седляр О. Андрій Чайковський – повітовий комісар ЗУНР у Самборі / О. Седляр // Науковий вісник українського історичного клубу. Т. ІХ. – М., 2004. – С. 197.
21. Чайковський А. “Чорні рядки” / Чайковський Андрій // Спогади. Листи. Дослідження : у 3 т. / [упорядкув. Б. З. Якимовича та ін.]. – Львів, 2002. – Т. 1. – С. 240, 235.
22. Седляр О. Андрій Чайковський – повітовий комісар ЗУНР у Самборі / О. Седляр // Науковий вісник українського історичного клубу. Т. ІХ. – М., 2004. – С. 198.
23. Чайковський А. Чорні рядки / Чайковський Андрій // Спогади. Листи. Дослідження : у 3 т. / Андрій Чайковський ; [упорядкув. Б. З. Якимовича та ін.]. – Львів, 2002. – Т. 1. – С. 216, 219.

В статье на основе источников и исторической литературы показана биография писателя и общественно-политического деятеля Андрея Чайковского как уездного комиссара на Самбирицине во времена ЗУНР. Рассмотрены основные мероприятия А. Чайковского, осуществленные в целях более эффективной работы новой администрации, сохранения гражданского порядка и помощи войскам УГА.

Ключевые слова: Андрей Чайковский, уездный комиссар, Самборщина, ЗУНР.

The article focuses on the activities of the writer, civil and political personality Andriy Tchaikovsky who was also a county commissar of the WUPR in Sambirschina. The main activities of A. Tchaikovsky which were done in order to improve the work of new administration, to save the civil discipline and to help UGA are discussed.

Keywords: Andrey Tchaikovsky, county commissar, Sambirschina, WUPR.

УДК 94(477.8):32

Володимир КЛАПЧУК

МИКОЛА ЛАГОДИНСЬКИЙ – ВИЗНАЧНА ПОСТАТЬ ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ: ЖИТТЄВИЙ І ПОЛІТИЧНИЙ ШЛЯХ

У статті наводяться оригінальні матеріали про життєвий і творчий шлях голови Української радикальної партії, посла до Австрійського парламенту, члена Загальної Української Ради й Української Національної Ради доби ЗУНР Миколи Лагодинського, розквіт політичної кар'єри якого припав на період його проживання в містечку Делятин.

Ключові слова: ЗУНР, Українська радикальна партія, посол, австрійський парламент, Загальна Українська Рада, Українська Національна Рада, Делятин.

Сьогодні ще не повністю висвітлені місце й роль у житті Західно-Української Народної Республіки багатьох політичних, культурних, господарських діячів Галичини. До таких імен

можна зарахувати й відомого політичного діяча Миколу Лагодинського, про політичне життя, громадську позицію якого досить мало інформації в наукових колах. Із цією метою здійснено спробу правдиво й неупереджено висвітлити життєвий і творчий шлях людини, яка навіки прославила свій край і займає почесне місце серед відомих людей Галичини.

Матеріали, що наводитимуться нижче, вводяться в науковий обіг уперше, зібрані Михайлом і Володимиром Клапчуками від очевидців, родичів і знайомих М.Лагодинського. Більшість оригіналів документів, на базі яких ґрунтується виклад статті, знаходяться в домашньому архіві родини Клапчуків у Делятині¹.

Як справедливо відмічено в некролозі, до найінтелігентніших умів українського народу в 1900–1910 рр. безумовно належав Микола Лагодинський.

Микола Лагодинський народився 28 жовтня 1866 р. у с. Добриводи поблизу Збаража, де його батько, Гнат Лагодинський, був парохом. Згодом о.Г.Лагодинського перевели до Тернополя й там Микола відвідував початкову школу. Після передчасної смерті батька брат Лев забрав маму та Миколу до Золочева й записав наймолодшого з родини – Миколу до місцевої гімназії. У цій школі М.Лагодинський познайомився зі старшим на два роки учнем К.Трильовським, який зумів зорганізувати своїх товаришів і керувати їхньою позашкільною роботою. Гімназисти створили власну підпільну бібліотеку, проводили семінари, влаштовували концерти. Микола підключився до праці гуртківців, писав статті для газети, виступав з рефератами. Після переїзду К.Трильовського із Золочева до Коломиї М.Лагодинський перейняв провід над гімназистами.

Крім роботи в гімназійному гуртку, М.Лагодинський брав активну участь у передвиборних кампаніях, агітуючи за українських кандидатів на послів до Галицького сейму та віденського парламенту. Незважаючи на значну громадську роботу та невеликі достатки, особливо після смерті брата й мами, Микола вчився дуже добре й належав до найкращих учнів гімназії.

Після закінчення середньої школи й успішного складання екзаменів М.Лагодинський вступив на юридичний факультет Львівського університету, а закінчивши його, – на адвокатську практику в Мацошині. Після успішної практики він захистив дисертацію на звання доктора права. На цей самий період припадає його одруження з Клавдією Саноцькою. У подружжя Миколи та Клавдії Лагодинських у 1896 р. народилася донька Марія, 1898 р. – Ірина, 1901 р. – Галина та 1903 р. – Ярослава. Остання відома в Галичині як поетеса Леся Верховинка.

На початку своєї політичної кар'єри М.Лагодинський належав до народовців, а відтак, ще будучи адвокатським практикантом, вступив до Української радикальної партії (УРП) і до самої смерті був її зразковим членом. Зафіксовані дві події, у яких М.Лагодинський виявив свою принципову партійну позицію. Так, мав місце випадок, що виділ товариства “Просвіта” у Львові не згодився прийняти в члени відомих тоді соціалістичних діячів – І.Франка та М.Павлика. М.Лагодинський виступив з різкою критикою такого рішення виділу “Просвіти”.

У 1900 р. М.Лагодинський приїхав на адвокатську роботу до “забутого богом та людьми” Делятина. Тут за власні заощадження та придане дружини побудував два будинки, в одному з яких М.Лагодинський відкрив свою адвокатську канцелярію, а вільні кімнати віддав у розпорядження товариств “Бесіда” і “Руська каса”. Другий будинок був жилим родинним, проте на другому поверсі в 1906–1912 рр. там проживав Іван Семанюк (Марко Черемшина), а в 1912–1914 рр. – Михайло Козоріс, які були адвокатськими практикантами в М.Лагодинського.

У суспільно-політичну роботу М.Лагодинський включився відразу ж після приїзду до Делятина. Уперше про його діяльність на Делятинщині згадано з нагоди передвиборної акції, що розпочалася в жовтні 1900 р. На теренах Надвірнянського повіту перші збори незалежних від урядових чинників мужів довір'я відбулися 13 жовтня в Делятині за ініціативою М.Лагодинського. Присутні обрали виборчий комітет на чолі з М.Лагодинським і вирішили підтримати кандидатури судового радника О.Карановича зі Станиславова й адвоката Т.Окуневського з Городенки. Проте вибори були програні, “завдяки” повітовому старості, який наказав голосувати за К.Мандичевського та Мойсу, що отримали, відповідно, 87 та 86% голосів.

У 1901 р. зустрічаємо М.Лагодинського серед чотирьох організаторів великого віча в Делятині в справі відкриття Українського університету у Львові. Крім М.Лагодинського, до

організаційного комітету належали адвокат І.Драгомирецький, священники І.Городиський і М.Драгомирецький.

У 1902 р. за ініціативою та активною участю М.Лагодинського в Делятині створено читальню товариства “Просвіта”, котра скоро витіснила впливи москвофільського “Общества имени Качковского”, а також першу ошадно-позичкову “Руську касу”, яка успішно стала конкурувати з подібними польськими та єврейськими установами і значною мірою відтягнула українських селян від лихварської залежності. При керівництві “Руською касою” стали перші одноступні М.Лагодинського – податковий урядовець Олександр Колянковський і касовий оператор Осип Климович.

Відтак у селах почали створювати читальні “Просвіти”, а у Ворохті та Микуличині завдяки значній допомозі жаб’євських організаторів П.Шекерика та Ю.Соломійчука зав’язалися кошні молодіжного товариства “Січ”. На терені Делятинщини з’явилися місцеві ентузіасти радикального руху, зокрема, Ю.Флис з Делятина, Ф.Гаврилюк з Ворохти, І.Захарчук із Чорних Ослав та ін. Наслідки цього етапу дали добрі результати в 1907 р., коли радикальні діячі відчули свою силу й постановили дати бій політичним противникам. Розпочалося все з того, що на нараді покутських радикалів на Надвірнянський виборчий округ з виборів до Віденського парламенту проти Мандичевського було виставлено кандидатуру популярного в Галичині радикального та січового діяча Кирила Трильовського, а його заступником – делятинського адвоката й організатора М.Лагодинського. Таким чином, Микола Лагодинський уперше став послом до австрійського парламенту по виборчому округу Долина – Калуш – Надвірна.

У вересні 1907 р. про М.Лагодинського згадано в австрійському парламенті: за всю сесію молодий політик підготував і вніс на розгляд лише одну пропозицію – про зловживання камеральних урядовців при продажу дерева з державних лісів Надвірнянщини.

На початку 1908 р. М.Лагодинський активно включився в передвиборну кампанію за кандидата від радикальної партії на посла до Галицького сейму. Уже 4 січня він скликав до Делятина 45 делегатів із 17 громад повіту та запросив, як гостей, К.Трильовського й І.Сандуляка. Відкривши збори, він розповів присутнім про виборчу ординацію, а відтак надав слово делегатові з Парища Д.Яковейку, який від імені декількох делегатів виставив кандидатуру на посла в особі І.Сандуляка. Після багатьох фальсифікацій з боку адміністрації та перевиборів усе ж таки 77 голосами проти 66 послом до Галицького крайового сейму було обрано І.Сандуляка.

19 квітня 1908 р. у Станиславові відбувся І крайовий з’їзд “Січі”, головою з’їзду вибрано М.Лагодинського, заступниками – Сандуляка та Радуляка, секретарем – січового організатора з Делятина О.Климовича. Після розгляду різних питань порядку денного обрано Центральний комітет “Січі”, до якого ввійшли К.Трильовський, М.Лагодинський, І.Сандуляк, П.Думка, І.Грабовецький, М.Корольок, С.Брикович та А.Палій. М.Лагодинському доручено виконувати обов’язки скарбника комітету “Січі”. Так уперше він вийшов на широку галицьку суспільно-політичну арену, заслужено зробивши ще один крок на шляху до загального визнання його як одного з найкращих діячів українського народу. У грудні 1908 р. М.Лагодинський брав участь у роботі ХІХ з’їзду Української радикальної партії в Тернополі, де виступив з доповіддю про пенсійне забезпечення робітників і хліборобів.

Уперше в австрійському парламенті М.Лагодинський виступив 17 червня 1909 р. У промові він висловив своє бачення виборчої реформи, яка принесла народові гірке розчарування, оскільки й надалі санкціонувала панування поляків в Україні та поставила українську бідноту у виключне положення в Австро-Угорщині.

Зважаючи на те, що австрійський уряд ставився прихильно до поляків, надав їм надзвичайні права в Галичині, потурав ворожому українству русофільству, М.Лагодинський категорично висловився проти підтримки такого уряду.

У серпні 1909 р. М.Лагодинський перебував у Делятині: 21 серпня в його будинку відбулася нарада радикальних послів; 22 серпня він і Сандуляк звітували про свою посольську діяльність у Микуличині; 29 серпня Л.Бачинський, К.Трильовський, Ю.Романчук та І.Сандуляк звітували на вічі в Перерослі.

Наприкінці року М.Лагодинському довелося ще раз побувати у Відні та внести 6 пропозицій на розгляд парламенту. У них ішлося про зловживання на громадських виборах у Білих Ославах; про створення окремої єврейської громади в Микуличині; про безправні дії скарбника в Ланчині; про обмеження прав селян передачею під вирубку державних лісів спекулянтам; про розширення залізничної станції в Делятині. 1909 р. М.Лагодинський видав брошуру “Парламент австрійський на службі поляків”.

22 травня 1910 р. відбулися загальні збори повітової організації “Січ” у Делятині. Головою зборів вибрано М.Лагодинського, заступником – Ю.Флиса з Делятина, секретарем – І.Гродзіцького із Заріччя. Першим зі словом про історію заснування і діяльність “Січі” від часу її утворення виступив голова зборів. На цьому зібранні Миколу Лагодинського обрали коштовим повітової “Січі”, П.Вишневського – осавулом, І.Гродзіцького – учителем, О.Климовича – скарбником, Ф.Вацика – писарем.

У червні 1910 р. М.Лагодинський перебував у Відні, де 16 червня виступив у парламенті з довгою промовою. На початку промови він гостро критикував діяльність Кабінету міністрів під керівництвом Вінера, вважаючи її неконституційною, оскільки вона спрямовувалася лише на те, щоб зробити парламент безсильним і підвладним волі уряду. До цього причетним, вважав політик, був і сам парламент, що загострив свій регламент, а опозиційні партії, які погодилися на це, – привели себе до політичного самовбивства.

Улітку 1910 р. М.Лагодинський перебував на Делятинщині: 17 липня звітував про свою посольську роботу на вічі в Надвірній; 7 серпня – у Камінній; 14 серпня разом з І.Сандуляком і Л.Бачинським – у Дорі. Звітуючи в Дорі, М.Лагодинський повідомив громадськість, що українські послы лише влітку 1910 р. внесли на розгляд парламенту 935 пропозицій і виголосили понад 100 промов.

18–19 грудня 1910 р. М.Лагодинський був присутнім на XXV з’їзді Української радикальної партії у Львові. Це був ювілейний з’їзд, що знаменувався двадцятилітнім існуванням партії, але на ньому довелося займатися досить неприємними партійними справами, зокрема, диверсійними викидами К.Трильовського. Зважаючи на важкий моральний і матеріальний стан партії, тодішній голова заряду Л.Бачинський вирішив поступитися своєю посадою. З’їзд обрав новий заряд на чолі з М.Лагодинським, його заступником став І.Макуха.

Після партійного з’їзду у Львові 5 березня 1911 р. М.Лагодинський провів окружний з’їзд УРП у Станиславові. З’їзд прийняв кілька резолюцій, у тому числі про нове виборче право, про необхідність проведення перевиборів сільських зарядів партії, про потребу наради коштових при Головному січовому союзі, про святкування річниці смерті Т.Шевченка тощо. Виконуючи одну із цих резолюцій, 12 березня 1911 р. читальня “Просвіти” і “Січ” у Делятині завдяки активній допомозі М.Лагодинського влаштували в залі “Руської каси” у Делятині Шевченківський концерт. Основні виступи в ньому належали близьким помічникам М.Лагодинського – І.Семанюку, О.Климовичу, І.Гродзіцькому, С.Солом’яному та ін.

30 березня 1911 р. цар розпустив парламент, оголошено нові вибори. Розпочалася передвиборна кампанія. 15 квітня в Станиславові зібралися члени розширеного заряду УРП і постановили офіційно виставити такі кандидатури: по виборчому округу № 59 (Станиславів) – Л.Бачинського; по виборчому округу № 58 (Городенка) – В.Стефаніка; по виборчому округу № 55 (Надвірна – Калуш – Долина) – М.Лагодинського; по виборчому округу № 66 (Коломия) – К.Трильовського. Вищезгадані кандидати провели зустрічі з виборцями, у ході яких на їхню підтримку висловилися не лише селяни, але й світська інтелігенція. Таким чином, М.Лагодинський удруге став послом до австрійського парламенту.

Навесні 1912 р. М.Лагодинський здійснив особливо великі організаційні заходи. 21 квітня в Делятині в приміщенні “Руської каси” відбулися загальні збори чотирьох культурно-освітніх і господарсько-економічних установ. Для підготовки та проведення спільних зборів кількох повітових установ задалегідь був створений спеціальний комітет, до якого ввійшли представники радикалів і націонал-демократів, зокрема, посол М.Лагодинський, суддя Г.Онуферко, директор “Руської каси” Т.Головацький, новий адвокатський конціпієнт М.Лагодинського М.Козоріс, диригент Делятинського оркестру та голова повітової “Січі” О.Климович, студент права С.Солом’яний. На зборах “Просвіти” виступали М.Лагодинський, П.Карп’як зі Львова та ін.

Початок 1913 р. ознаменувався для М.Лагодинського працею в австрійському парламенті, де вже 4 січня в міністра освіти відбулася конференція між Українським парламентським клубом (голова – М.Лагодинський) і Польським колом, що тривала п'ять годин, проте нічого не вирішила в справі створення українського університету. 16 листопада 1913 р. мешканці Делятина, очолені радикальним діячем М.Лагодинським, у домі “Бесіди” влаштували святкування на честь І.Франка. Імпреду промовою відкрив М.Лагодинський.

25 грудня 1913 р. у Львові відбувся XXVI з'їзд УРП, на якому звітував голова партії М.Лагодинський. Виступили також С.Данилович (від імені з'їзду подякував І.Франкові та М.Павлику), касир С.Винників, К.Трильовський, І.Макух, О.Назарук. Останній висловив досить сміливу ідею про національну автономію Галичини. У дискусії брали участь І.Франко, М.Лагодинський, Я.Весоловський, К.Трильовський, І.Макух та ін. Головою заряду знову обрано М.Лагодинського.

Наприкінці грудня 1913 р. українські послани зробили обструкцію в австрійському парламенті, виголошуючи довгі промови. Серед промовців був і М.Лагодинський. У той самий час його виставлено кандидатом та відтак обрано послом до Галицького сейму по 144 виборчому окрузі.

У березні 1914 р. зініційовано створення при кращих місцевих товариствах “Січ” спеціальних воєнізованих відділів – “Січові стрільці”. До кінця весни такі відділи організували в Делятині, Білих Ославах, Дорі й Микуличині. Важливу роль у формуванні цих відділів відіграв і М.Лагодинський. Він теж наглядав за належною підготовкою потужніших “Січей” Делятинщини до участі в крайовому святі “Січі”, яке намічено було влаштувати 28 червня у Львові на честь 100-х роковин з дня народження Т.Шевченка. М.Лагодинський був присутній на цьому святі, яке перервалося через звістку про вбивство в Сараєві австрійського престолонаслідника. М.Лагодинський написав статтю “По атентаті”, у якій висловив жаль з приводу смерті архієпископа, бо від убитого українці очікували покращення своєї долі.

Липень 1914 р. проходив у балачках про можливість вибуху війни та необхідність підготовки до виборів, які було призначено на жовтень. Але їм не судилося збутися – 28 липня 1914 р. розпочалася війна, що з локальної переросла у світову. Уже на початку серпня 1914 р. у Львові з представників усіх українських партій і політичних груп створено Головну Українську Раду, до складу якої ввійшов і М.Лагодинський. 3 серпня 1914 р. Рада видала Маніфест, у якому закликала українців до боротьби на боці Австро-Угорщини проти Москви, за визволення України.

З наближенням російських військ до Делятинщини М.Лагодинський виїхав з родиною до Відня й там перебував майже цілу війну, активно включившись у роботу Загальної Української Ради. Пізніше він став суддею Польового суду Начальної команди УГА, увійшов до складу Української Національної Ради ЗУНР і, як член останньої, наказав Томі Головацькому й Олександрові Колянковському від імені ЗУНР перебрати владу на Делятинщині. Перед очевидністю національної катастрофи й наступу польських військ заподіяв собі смерть. У некролозі було сказано, що “...в покійному тратить українська суспільність одну з найінтелігентніших політичних голів...” На сімейній гробниці в Делятині написано: “Др. Микола Лагодинський, 28.X.1866–12.V.1919”.

Таким коротким, але досить насиченим був політичний шлях істинного галичанина, борця за долю України Миколи Лагодинського. У серцях краян його ім'я, думки, переживання завжди будуть присутніми, його боротьба закликає всіх нас боротися за утвердження України, не жаліючи свого здоров'я і навіть життя!

1. Клапчук В. М. Делятинщина: історико-географічне дослідження / В. М. Клапчук, М. М. Клапчук. – Делятин ; Івано-Франківськ : Фоліант, 2007. – 584 с.

2. Клапчук М. М. Історико-етнографічний нарис Делятинщини (від найдавніших часів до 1939 року) / М. М. Клапчук, В. М. Клапчук. – Делятин, 2000. – 120 с.

3. Домашній архів родини Клапчуків, ф. 8, оп. 1, спр. 1, арк. 145.

В статті наводяться оригінальні матеріали про життєвий і політичний шлях голови української радикальної партії, посла в австрійському парламенті, члена Общої Української Ради та Української Національної Ради періоду ЗУНР Миколая Лагодинського, расцвет політичної кар'єри якого припав на період його життя в містечку Делятин.

Ключеві слова: ЗУНР, Українська радикальна партія, посол, австрійський парламент, Обща Українська Рада, Українська Національна Рада, Делятин.

The article presents the original materials about life and creative work of Mykola Lagodynskyi – the chief of the Ukrainian Radical Party, the ambassador of the Austrian Parliament and the member of the General Ukrainian Rada (Council) and Ukrainian National Rada (Council) in the period of the Western-Ukrainian People's Republic. The heyday of life and political career took place in the small town of Delyatyn.

Keywords: Western-Ukrainian People's Republic, Ukrainian Radical Party, ambassador, Austrian Parliament, General Ukrainian Rada (Council), Ukrainian National Rada (Council), Delyatyn.

УДК 94 (477 “1925/1939”)

Тетяна МОСІЙЧУК

ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ УНДО (20–30-ті рр. ХХ ст.)

Стаття присвячена основним формам і методам освітньої діяльності провідної політичної партії Західної України 20–30-х рр. ХХ ст. – Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО). Автор проаналізував причини, загальні умови й напрями боротьби партії за національний характер української школи. Особлива увага звернена на протидію утравкізації початкової і середньої освіти в ході проведення шкільних плебісцитів. У статті також розглядаються методи й форми захисту інтересів українського вчителства в діяльності націонал-демократів. Автор стверджує, що освітня діяльність УНДО протистояла денационалізаційній політиці польського уряду впродовж міжвоєнного періоду.

Ключові слова: Українське національно-демократичне об'єднання, інтерпеляція, плебісцит, утравкізація, міжвоєнний період.

Головна роль у громадсько-політичному житті західного регіону України в міжвоєнний період належала Українському національно-демократичному об'єднанню (УНДО). Перебуваючи в центрі політичного спектра на легальному становищі, партія відіграла важливу роль у розвитку національної культури й освіти. Чільним завданням націонал-демократів був розвиток, підтримка та захист української освіти від наслідків колонізаційної політики польського уряду. Попри значний внесок партії в культурно-освітній розвиток краю основна увага дослідників зосереджена на політичній та економічній діяльності об'єднання.

Однак діяльність націонал-демократії в освітній сфері залишилася поза увагою науковців. У вітчизняній історіографії окреслена проблема епізодично розглядалася в дослідженнях М.Кугутяка¹, О.Потіхи², І.Соляра³ та ін.; у польській – у працях Р.Томчика, М.Пап'єжинської-Турек, Р.Торжецького⁴. Джерельну основу розвідки становлять документи Центрального державного історичного архіву України, м. Львів (ЦДАІЛ України), Державного архіву Івано-Франківської області (Держархів Івано-Франківської обл.), Державного архіву Львівської області (Держархів Львівської обл.) і матеріали української преси. Мета дослідження полягає в аналізі причин, загальних умов і напрямів боротьби УНДО за національний характер української школи для протистояння денационалізаційній політиці польського уряду.

Після рішення Ради Послів держав Антанти від 14 березня 1923 р. про остаточне включення Західної України до складу II Речі Посполитої розпочалася відкрита асиміляція і денационалізація українського народу. Вістря перших ударів були спрямовані на освіту як одного з провідних чинників повноцінного розвитку нації. “Не сміє бути української школи, – наголошували польські урядовці, – бо в українській школі дитина навчилася би любові до рідної